

ENTREVISTA

Dora Giannakopoulou

Novel·lista grega

► ► ►

D.G. Va tenir un paper molt important i penso que va ajudar la literatura. Això va passar fa uns vuit o deu anys. La bona literatura en va sortir beneficiada perquè bons realitzadors es van ocupar de fer adaptacions dignes per a la petita pantalla. Avui, això ja no és possible, la televisió porqueria ho domina tot i no hi ha marge per a adaptacions televisives de bona literatura.

J.G. Des d'aquell primer llibre, la seva carrera d'escriptora no s'ha aturat. Fins avui ha publicat cinc novel·les, un cada dos anys, més o menys, i totes amb força èxit de vendes...

D.G. Per sort, és així.

J.G. Alguns crítics, però, diuen que el seu estil és simple i que per això comunica immediatament amb els lectors. Al capdavant, ¿qui és més important per a vostè, el lector o la crítica?

D.G. Els lectors m'aprecien més que no pas una part de la crítica, és cert. Al principi això m'amoïnava, però aleshores vaig pensar que encara seria més terrible que m'apreciessin el crítics i que no ho fessin els lectors. Això no ho voldria mai. Seria perfecte agradar a tothom, també als crítics. Malauradament, no es pot tenir tot... De tota manera l'opinió que tinc dels meus llibres coincideix força amb la del públic.

J.G. La novel·la 'L'emprova del vestit de núvia' està escrita amb un estil molt directe. Es tracta de l'àvia que explica la història a la

neta amb un llenguatge planer, quotidià, un estil que de seguida arriba al lector i que dificulta la traducció.

D.G. M'ho imagino, sí, és un estil senzill per a un grec però difícil per a un traductor, precisament per la seva naturalitat. Malauradament, no hi puc fer res per ajudar, només desitjar-los molta sort.

M.E. El tema central dels seus llibres és l'amor, un amor gens romàntic, per cert. Amors ocults, il·lícits, ple de turments, de mentides, de traïcions..., amb les dones com a protagonistes, heroïnes que ho suporten tot per viure, finalment, amb plenitud i independència.

D.G. Sempre dic que els temes centrals dels meus llibres són tres: l'amistat, les relacions familiars i l'amor. I sí, l'amor és present en totes les meves novel·les, però no és una invenció meua. L'amor és tan antic com el món i com la literatura. Darrere de qualsevol història susceptible de

"Els temes centrals dels meus llibres són tres: l'amistat, les relacions familiars i l'amor"

convertir-se en relat hi ha una intriga amorosa, passió, traïció, revelacions inconfessables... Fins i tot en un món tan vulgar com el nostre diàriament trobaríem centenars de Romeus i Julietes. Pel que fa a les meves heroïnes, és cert, professo una gran veneració per les dones que aconsegueixen superar les circumstàncies adverses del món dels homes i viure lliures i independents.

M.E. ...per això hi ha tantes dones escriptores a la literatura grega actual?

D.G. Sí, és així. Hi ha moltes dones que es dediquen a escriure, com també a altres facetes artístiques. Però és que el públic que llegeix, que va al teatre, al cinema, a exposicions de tota mena és majoritàriament femení. Les dones són, de fet, el millor suport per als escriptors, homes o dones, perquè són elles, així ho indiquen les es-

tadístiques, les que més llegeixen, i segurament les dones que escriuen s'apropen més als problemes socials i afectius que viuen aquestes lectores. De tota manera, és difícil de dir, i no crec que hi hagi literatura de dones o d'homes, només hi ha literatura, al capdavant.

J.G. Els seus llibres parlen també de moments difícils de la història del seu país. De l'ocupació alemanya, l'any 1940, de la qüestió de Xipre... Encara té interès per la societat grega d'aquella època? Com veu la solució al problema de Xipre?

D.G. Crec que el període de l'ocupació alemanya, per a tots els països que la van patir, és un tema que difícilment s'oblida. La gent gran encara es commou amb aquelles històries i els joves aprenen d'uns fets que no s'haurien de repetir mai més. Per això, també el teatre i el cinema, com la literatura, es nodreixen dels terribles, sorprenents i arravatadors fets d'aquells anys. Pel que fa a Xipre, crec que el diàleg prevaldrà finalment entre les parts, sobretot ara, amb l'entrada de Xipre a la Comunitat Europea, per trobar un acord satisfactori per a tothom. Crec que era el millor que podia passar-li a l'illa.

M.E. Quins plans literaris té, a curt termini?

D.G. Fa poc va sortir la meua última novel·la, *Àngel de perdició*. El meu projecte, ara mateix, és escriure, i ho continuaré fent mentre tingui alguna cosa a dir.

"Els lectors m'aprecien més que no pas una part de la crítica, és cert. Al principi m'amoïnava, però ara ja no"

NARRATIVA

Dora Giannakopoulou, *L'emprova del vestit de núvia*. Traducció de Joaquim Gestí i Montserrat Franquesa. Edicions de 1984 / Mirmanda. Barcelona, 2003.

Dora Giannakopoulou (a qui a partir d'ara i per motius obvis, anomenarem Dora) és una intel·lectual grega en format lleu. És a dir, reputada actriu de teatre, personatge compromès amb l'esquerra del seu país i cantant d'èxit de la mà de Mikis Theodorakis. Exiliada durant la dictadura dels Coronels, persona inquieta que el 1993 va saltar a la palestra literària amb aquesta novel·la. I va arrasar en vendes, de manera que Dora es va encoratjar i cada tres anys va anar publicant nou manà per als seus nombrosos lectors (*La gran còlera*, 1996, *Amb els ulls de l'amor*, 1999, i *Les tres vídues*, 2002).

L'argument de *L'emprova del vestit de núvia* parteix de la següent formulació. Què dimonis fa un amb la veritat? Per a què serveix i en què és millor la veritat que una mentida

ben amagada al fons de la terra? Amb aquest dilema s'enfronta Petros Manyà, *poli* que rep l'encàrrec d'un amic de la família perquè resolgui el cas d'un anònim. Una nota reveladora de les infidelitats del nuvi que deixen a casa de la núvia mesos abans del casament. I és evident que el nuvi és una arma de destrucció massiva per a les dones i que la núvia és un àngel beneït que no s'assabenta de res. Però el *poli* prefereix no dir res i evitar-se embolics amb les famílies influents de la ciutat.

CATACLISMES DIVERSOS

És l'any 1939, el món grec mira de reüll a Hitler, mentre que el poder es dedica a torturar comunistes i d'altres foteses. Però la mentida no soluciona res -Manyàs s'enamora de la núvia ara innaccessible, el nuvi arrasa

la ciutat amb la bragueta abaixada, els alemanys envaeixen Atenes i d'altres cataclismes escombren les pàgines del llibre.

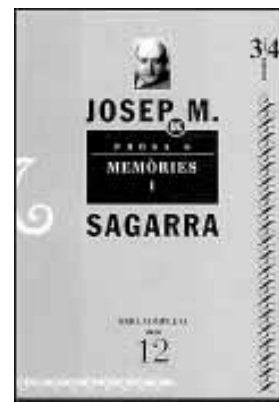
És a dir, Dora ens presenta un guisat amb els ingredients adients per al seu *best seller* de menú variat i digestiu fàcil. Té l'encert d'ubicar les històries de gelosia, traïcions, amors sobrenaturals i xafardeig mitològic, en una ubicació temporal convulsa i poc usual -la dictadura de Metaxàs i l'ocupació nazi-, cosa que li proporciona la coartada pseudo-històrica que sempre queda bé en un supervendes. També evita les crítiques d'estil al fer-nos creure que la narració és la verbatim de l'àvia de qui ens escriu el llibre. D'aquí el punt de vista subjectiu sobre els personatges i el llenguatge planer. Noia llesta, aquesta Dora.

Pikílies, amor i comunistes

CARLOS ZANÓN

El llibre, doncs, compleix el seu objectiu perquè està ben construït i en cap moment et cau de les mans. Distreu, no cansa ni tampoc decep perquè les expectatives que obre són les que són: passar una bona estona i punt. I sí, és cert, posats a ser exigents, podríem dir que deriva molt fàcilment cap al relat sentimental de clara orientació femenina -en el pitjor dels sentits: de les que creuen que Hugh Grant ho deixarà tot per la seva secretària-, el maniqueisme és sufocant -els comunistes són irrompibles homes d'honor que no delaten, els col·laboracionistes són usurers, banyuts i violadors; les dones, honestes, fortes i desinteressades- i potser a partir d'un plantejament amb més ombres que les convencionals -el protagonista masculí és un *poli* que obeeix ordres represores d'un dictador i que enganya el seu client per no buscar-se problemes amb els poders fàctics- esperava un altre desenvolupament, tot i que es mantingués dins dels marges del *best seller*. Però, en fi, la senyora Dora ho va escriure així, es va fer milionària, va aconseguir milers de lectors i com diria l'amic Zorba: qui no ha trencat mai un plat...?

L'APARADOR

Josep Maria de Sagarra, *Prosa 6 (I)*. Edicions 3 i 4. València, 2003.

Amb edició crítica de Narcís Garolera amb la col·laboració d'Eulàlia Mumbrú, aquí tenim el 12è volum de l'obra completa de Sagarra. Després dels cinc volums dedicats a la poesia, ara és el torn de la prosa, en aquest cas dividit en *Cendra i ànimes* i *La matinada*.

Allison Pearson, *La vida frenètica de la Kate*. Traducció d'Esther Roig. Edicions 62. Barcelona, 2003.

Novella d'estil irònic que mostra una sèrie de sentiments contradictoris que pot tenir una mare treballadora com la protagonista, que és gestora de finances: l'autorecriminació, els autoenganyos, el cansament infinit, l'alegria de l'èxit...

Josep Maymí, *Josep Irla. La tenacitat d'un compromís*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, 2003.

La història de la família Irla ens permet conèixer tot un seguit de vivències del nostre passat recent, des de l'arribada del segle XX fins al 1940, en què Josep Irla va ser president de la Generalitat de Catalunya a l'exili.